

Tautodailininkas Saulius Tumelis atskleidė kūrybos įvairovę

AMATAI

Toma BIRŠTONĖ

Ketvirtadienį Paežerių dvaro ledainėje buvo atidaryta tautodailininko Sauliaus Tumelio paroda „Gyvybės medžio raštai“. Per renginį buvo galima apžiūrėti menininko pagamintus azūrinius margučius, siuvinėtus liturginius drabužius ir vėliavas. Taip pat parodoje eksponuojama įvairiais raštais išpuoštų velykaičių, sukauptų Suvalkijos (Sūduvos) kultūros centro-muziejaus fonduose, kolekcija.

Gravuoja stručio kiaušinius

Velykinių kiaušinių marginimu kalvarijietis S. Tumelis susidomėjo prieš daugiau nei 15 metų. Menininkas savo darbams naudoja ne vištų, kaip įprasta, bet didžiulius stručių kiaušinius. Tautodailininkas pasakojo, kad tuščiavidurius lukštus perka iš stručių savininkų. Paprastai vienam margučiui pagaminti reikia ir 2–3 savaičių, o kartais kiaušinio

▲ Kalvarijietis Saulius Tumelis siuvinėja bažnytnines, mokyklų ir meno kolektyvų vėliavas.

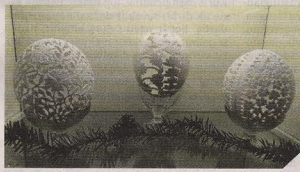
dailinimas užtrunka net mėnesį laiko.

Prieš pradėdamas darbą S. Tumelis ant stručio kiaušinio specialiu grąžtu išsiražo norimą raštą, o tik po to į rankas ima specialius darbo įrankius. Pradžioje vyras naudojo stomatologų darbo įrankius ir jų grąžtus, o dabar S. Tumelis dirba su specialia, azūrinių margučių gamybai pritaikyta graviravimo įranga. Po graviravimo stručio kiaušiniai pasipuošia įvairiais azūriniais raštais, o balta spalva jiems suteikia šventiskumo.

Nors vyras kiaušinius gravuoja neratodciniai būdu, tačiau tradicinių raštų savo darbuose nevengia.

▲ Mėnuo – tiek laiko meistras užtrunka siuvinėdamas liturginį drabužį.

▲ Stručio kiaušinius tautodailininkas dekoruoja azūru.

„Kai kuriuose margučiuose atsikartoja tradiciniai marginimo raštai. Vienas išgravuotas kiaušinis – tarsi gyvybės medis. Jis padalytas į dvi dalis – tai lyg dangus ir žemė“, – pristatydamas darbus kalbėjo tautodailininkas S. Tumelis.

Užsima įvairiomis veiklomis

Nagėingas vyriškis užsima ne tik azūrinių margučių gamyba. Jam nesvetimos ir kitos meninės veiklos: siuvinėjimas, tapymas, fotografavimas, šiaudinių sodų vėrimas. Beje, vyras moka kepti ir šaocius.

Siuvinėję specialybę turintis Saulius jau beveik 20 metų siuvinėja liturginius drabužius ir vėliavas. Vyras pasakojo, kad šito amato mokėsi gilindamasis į šiai tema skirtus katalogus.

„Pas mane į svečius atvyko buvęs Sang-

rūdos parapijos klebonas Robertas Bružas. Atvertęs katalogą jis paprasė išsiuvinėti arnotą. Iš pradžių nenorėjau sutikti, bet klebonas neprimė neįgiamo atsakymo“, – pasakojo kalvarijietis S. Tumelis.

Per 20 metų tautodailininkas yra išsiuvinėjęs apie penkiolika arnotų. Šiuos puošnius liturginius drabužius dvasininkai per pamaldas dėvi ne tik Lietuvoje – keletas darbų yra išskelavę už Atlanto. Liturginių drabužių siuvinėjimas – ilgas ir kruopštus darbas. Pasak vyro, siuvinėdamas viena arnotą jis užtrunka maždaug mėnesį laiką. Vyras juokauja, kad siuvinėjimas – tarsi darbas įmonėje, kuris kasdien trunka 8 valandas. Būtent tiek laiko per dieną su adata rankose praleidžia S. Tumelis, kai siuvinėja arnotą.

Vyras taip pat siuva, siuvinėja bažnytnines, mokyklų ir meno kolektyvų vėliavas. Jų yra pasiuvęs devynias. Elektrinę siuvimo mašiną jis įsijungia tik tuomet, kai reikia siuvinėti vėliavose esančias raides, o visa kita atlieka rankomis.

Margučių kolekcija

Susirinkusiųjų akys raibo ne tik nuo azūriniais raštais dekoruotų margučių. Paežerių dvaro ledainėje atidaryta skutinė, margintų vašku, puoštų karpiniais, floristinėmis detalėmis, puoštų dekapužu ir kitokiomis technikomis marginčių paroda.

Muziejinių Aušra Micevičienė priminė, kad pati seniausia puošimo technika – marginimas vašku.

Daug velykinių kiaušinių Paežerių dvarui padovanojo Danutė ir Romas Kasulaličiai. Jų dovanoti velykaičiai išmarginti įvairiomis technikomis: skutinėti, apnerkti, dekoruoti dekapužo technika, apskuti lininiu siūlu ir dar išpuošti medžio šake-

▲ Stručio kiaušinių bandė gravuoti ir parodos atidarymo dalyvė.

Autorės nuotr.

lėmis. Parodoje galima pamatyti margučių, kurie atkeliavę iš Jungtinių Amerikos Valstijų. Dvarui juos padovanojo Stasės Užupytės-Bublienės ir Ursulės Astrienės artimieji.

Paroda „Gyvybės medžio raštai“ pristatyta Suvalkijos (Sūduvos) kultūros centro-muziejuje.